

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/87/2019
Identifikačné číslo spisu: 2515205768
Dátum vydania rozhodnutia: 16.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2515205768.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanej R. B., bývajúcej v Y., B. XXX/XX, zastúpenej JUDr. Katarínou Galovou, advokátkou so sídlom v Piešťanoch, E. Belluša 10, o zaplatenie 5 267,39 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 15 C 215/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 14. novembra 2018 sp. zn. 11 Co 238/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 10. augusta 2017 č. k. 15 C 215/2015-135 I. v časti o zaplatenie úroku vo výške 2,33 eur a úroku z omeškania vo výške 0,08 eur konanie zastavil, II. rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňu sumu 2 904,24 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 2 904,24 eur od 19. júna 2015 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, III. vo zvyšnej časti žalobu zamietol, IV. rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia mal sa za preukázané, že žalobkyňa so žalovanou uzatvorili 15. augusta 2012 úverovú zmluvu č. XXXX, ktorou sa žalobkyňa zaviazala poskytnúť žalovanej peňažné prostriedky vo výške 6 000,- eur formou bezúčelového úveru za podmienok uvedených v tejto zmluve a vo Všeobecných obchodných podmienkach - P. V. F., R. F., ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť zmluvy o úvere, a to s fixnou úrokovou sadzbou do splatnosti vo výške 15,9 % p.a., poplatkom za správu úverového účtu 1,99 eur/mesačne, výškou anuitnej splátky 101,02 eur, termínom splatnosti 1. splátky 17. septembra 2012, počtom splátok 120 so splatnosťou v 15. deň kalendárneho mesiaca, splatnosťou úveru 15. augusta 2022, spôsobom splácania inkasom z osobného účtu, výška RPMN: 17,99 %, priemernou hodnotou RPMN 19,59 % a celkovou čiastkou k zaplateniu 12 361,20 eur. Súd prvej inštancie dospel k právnomu záveru, že žaloba bola podaná dôvodne len čiastočne, nakoľko zo zmluvy vyplýva, že táto neobsahuje povinný údaj v zmysle § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. zákon o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len

„zákon č. 129/2010 Z.z.“), a to výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, ktorý sa nenachádza ani vo Všeobecných obchodných podmienkach žalobkyne, s tým, že zmluva obsahuje len údaj o celkovej (súhrnnej) výške anuitnej splátky v sume 101,02 eur mesačne. Okresný súd dospel k záveru, že každý z atribútov vyjadrených v zákone slovami „výška, počet a termíny splátok“ sa viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru majúceho sa v konečnom dôsledku zaplatiť, teda ako k istine, tak i k úrokom a tiež k prípadným iným poplatkom, preto musia byť obsahom zmluvy o spotrebiteľskom úvere a použitie amortizačnej tabuľky nemožno považovať za splnenie tejto podmienky. Keďže zmluva vyššie uvedenú obligatórnu náležitosť § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z.z. neobsahuje, okresný súd uzavrel, že v zmysle § 11 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona sa poskytnutý úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Na základe uvedeného súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že žalovaná doposiaľ uhradila žalobkyni v súvislosti s predmetným úverom celkovo sumu 3 095,76 eur, a preto považoval žalobu za dôvodnú v časti zodpovedajúcej rozdielu medzi výškou poskytnutého úveru, t. j. sumou 6 000,- eur a žalovanou doposiaľ uhradenou sumou 3 095,76 eur, a preto žalobe v časti vo výške 2 904,24 eur vyhovel a vo zvyšnej časti požadovanej istiny žalobu ako nedôvodnú zamietol, keďže poskytnutý úver právne posúdil ako úver bezúročný a bez poplatkový. Súd prvej inštancie z dôvodu posúdenia úveru ako bezúročného zamietol žalobu aj v časti žalobkyňou požadovaných nezaplatených úrokov vo výške 219,63 eur (po čiastočnom späťvzati žaloby) ako i v časti ročného úroku 15,90 % z nezaplatennej istiny vo výške 5 267,39 eur od 19. júna 2015 do zaplatenia. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 14. novembra 2018 sp. zn. 11 Co 238/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej zamietajúcej časti a v časti náhrady trov konania potvrdil; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec i správne právne posúdil a s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 1, 2 C.s.p. odkázal na správne odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku. S poukazom na § 9 ods. 2 písm. k/ a § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z.z. uviedol, že pokiaľ zákon kladie dôraz na to, že zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať aj ďalšie náležitosti (výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia), ktoré musí obsahovať samotná zmluva. Ohľadne rozhodnutia Súdneho dvora z 9. novembra 2016 vo veci C-42/15, vykladajúceho Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „Smernica“) zdôrazňujúc zásadnosť platnosti zákazu priameho (horizontálneho) účinku spočívajúceho v tom, že žiadne ustanovenie smernice zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukládajúce povinnosti ako také sa nemôže použiť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe jednotlivci, odvolací súd uviedol, že na to, aby bolo možné vykladať zákon v súlade so Smernicou, je potrebné zákon č. 129/2010 Z.z. novelizovať a zosúladiť s textom Smernice, inak by bola porušená zásada právnej istoty (výkladom contra legem). Preto následkom citovaného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, ako odvolací súd zdôraznil, je nová legislatívna zmena od 1. mája 2018 (vykonaná novelou zákonom č. 279/2017 Z.z., ktorým sa mení zákon o bankách) a požadovaný výklad sporného ustanovenia bude možný pri posudzovaní zmlúv uzavretých len po účinnosti spomenutej novely (aby neodporoval princípu zákazu retroaktivity). S poukazom na § 194 ods. 1, 2 C.s.p. záverom sa odvolací súd vyjadril aj k v odvolaní namietanej informácii odboru ochrany finančných spotrebiteľov Národnej banky Slovenska z 18. apríla 2017 k aplikačným dôsledkom rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a. s. proti Kláre Biróovej, tak, že právny názor iného štátneho orgánu pri aplikácii verejného práva pri prejednávaní súkromnoprávneho sporu nie je pre súd právne záväzný. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 396 ods. 1 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v časti prvého výroku podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolatelka“) dovolanie s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods.

1 písm. a/ C.s.p.).Výčítala odvolaciemu súdu nesprávnosť jeho právneho záveru, že úver treba považovať za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu chýbajúcich náležitostí vyžadovaných zákonom č. 129/2010 Z.z. Poukázala pritom na právny názor vyjadrený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2018 sp. zn. 3 Cdo 146/2017, z 23. apríla 2018 sp. zn. 4 Cdo 211/2017, zo 17. apríla 2018 sp. zn. 3 Cdo 56/2018, z 23. apríla 2018 sp. zn. 4 Cdo 187/2017 a z 26. septembra 2018 sp. zn. 4 Cdo 65/2018, od ktorých sa mal podľa jej názoru odvolací súd pri riešení právnej otázky odkloniť. Na základe uvedeného navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie v časti napadnutej odvolaním (v rozsahu výroku III.) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 419 C.s.p.). Dovolanie nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Civilný sporový poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone (§ 421 ods. 1 C.s.p.), alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (§ 420 C.s.p.).

8. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (por. § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

12. Podľa § 422 ods. 1 C.s.p. dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmena a/ a b/. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

13. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí tzv. majetkovým cenzom (ratione valoris). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď, vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenzus znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie vecí možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy.

14. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 663/2007 Z.z. o minimálnej mzde v znení neskorších zmien a doplnení sumu minimálnej mzdy pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou ustanovenú podľa § 7 a sumu minimálnej mzdy za každú hodinu odpracovanú zamestnancom ustanoví na príslušný kalendárny rok vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) nariadením vlády a podľa § 1 nariadenia vlády č. 297/2014 Z.z. (účinného v priebehu celého kalendárneho roka 2015, teda i v čase doručenia žaloby v prejednávanej veci súdu 24. augusta 2015) suma minimálnej mzdy na rok 2015 sa ustanovuje na 380,- eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou (písm. a/) a 2,184 eur za každú hodinu odpracovanú zamestnancom (písm. b/).

15. V predmetnej veci bol dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej o peňažnom plnení v časti, ktorou bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti vo výške 2 363,15 eur (neberúc do úvahy príslušenstvo uplatnenej pohľadávky), ktorá pozostáva z rozdielu zo žalobou uplatňovanej sumy 5 267,39 eur a súdom priznanej sumy 2 904,24 eur. Odvolací súd teda rozhodoval v dovolaní napadnutom výroku o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy (3 800,- eur). Prípustnosť dovolania žalobkyne je preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. a/ C.s.p. vylúčená.

16. I keď v preskúmvanej veci išlo o tzv. spotrebiteľský spor, teda spor s ochranou slabšej strany, pre posúdenie prípustnosti dovolania neprichádzalo do úvahy uplatnenie nižšieho majetkového cenzu, t. j. dvojnásobku minimálnej mzdy v zmysle § 422 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Účelom zníženia majetkového cenzu v sporoch s ochranou slabšej strany je totiž podľa dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku zvýšená procesná ochrana slabšej strany, ktorou je v spotrebiteľskom spore spotrebiteľ. Táto zvýšená procesná ochrana spočíva v sprístupnení dovolania i pri nižšej sume peňažného plnenia. Znížený majetkový cenzus sa teda v spotrebiteľskom spore uplatní, ak dovolateľom je neúspešný spotrebiteľ. Pokiaľ je však dovolateľom neúspešný dodávateľ, pre posúdenie prípustnosti dovolania platí majetkový cenzus vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Táto interpretácia neodporuje princípu rovnosti zbraní, pretože je všeobecne známou skutočnosťou, že rovnosť subjektov je v určitých sporoch (vzhľadom na postavenie strán) len fikciou, na ktorú zákonodarca v C.s.p. reagoval tzv. pozitívnou diskrimináciou, t. j. osobitnou právnou úpravou sporov s ochranou slabšej strany. Za takéto spory sa považujú spotrebiteľské spory, antidiskriminačné spory a individuálne pracovné spory (§ 290 až § 323 C.s.p.), pričom slabšou stranou v nich je spotrebiteľ, zamestnanec a diskriminovaný. Ochrana slabšej strany spočíva v tom, že sa jej priznáva viac práv za účelom docieľenia rovného postavenia s druhou stranou sporu, a teda dôsledného naplnenia princípu rovnosti zbraní.

17. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ C.s.p. ako

neprípustné odmietol.

18. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.), avšak v danej veci dodáva, že v dovolacom konaní žalovanej vznikol zásadne nárok na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. s tým, že o výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. by mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

19. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade bola žalovaná v dovolacom konaní pasívna, nevykonala žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnila a podľa obsahu spisu jej ani žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli.

20. Civilný sporový poriadok výslovne nerieši situáciu ak strana, ktorá na základe procesných ustanovení má nárok na náhradu trov konania, o náhradu trov zjavne neprejavila záujem, bola v konaní pasívna a podľa obsahu spisu jej v dovolacom konaní ani žiadne trovy nevznikli. Na daný prípad nie sú k dispozícii ani analogicky použiteľné ustanovenia Civilného sporového poriadku alebo iného zákona (analogia legis alebo iuris).

21. Dovolací súd preto s použitím Základných princípov čl. 4 ods. 2 C.s.p. aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalovanej rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Vychádzal pritom z pomyselnej normy, že ak si strana náhradu trov konania neuplatní, ani jej podľa obsahu spisu v konaní žiadne nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov C.s.p., zakotvujúcim procesnú ekonómiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 C.s.p. v spojení s § 453 ods. 1 C.s.p. o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2018 sp. zn. 7 Cdo 14/2018, R 72/2018).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.